
A Magyar Környezeti Nevelési Egyesület hírlevele 2015. május

Lesz

Országos Találkozó Kismaros-Börzsönyligeten!

Szeretettel várunk minden érdeklődőt az idei Országos (Szakmai) Találkozóra!

Házigazda: Magosfa Alapítvány

Helyszín: Kismagos Környezeti Nevelési és Ökoturisztikai Központ
2623 Kismaros, Láng u. 4.

www.kismagos.blogspot.com

Időpont: 2015. szeptember 18-20.

Szállás: 2623 Kismaros, Láng u. 4. (Kismagos) - www.kismagos.blogspot.com

4 fős, emeletes ágyas szobák, fürdőépület külön! Aki ennél komfortosabb szállásra vágyik, azt kérjük, egyénileg intézze!

Néhány ötlet szállásra (nem ismerjük őket, csak az internetről ajánljuk):

- Börzsönyliget Vendégház: <http://bliget.hu/>
- Csergő Vendégház: <http://csergovendeghaz.freewb.hu/elerhetoseg>
- egyebek: <http://szallas.hu/kismaros>

Utazás: egyénileg (önszerveződéssel, telekocsikkal, vonattal)

Közlekedés

a) Tömegközlekedéssel:

A Nyugatiból óránként indul vonat Kismarosra, délután félóránként. Kismaroson a zónázó vonatok nagy részéhez van csatlakozó autóbusz, ami a kisvonal megállója melletti buszmegállóból indul Szokolya irányába. Erről a Morgó megállónál kell leszállni (első megálló), onnan a térkép segít eligazodni.

b) Autóval:

Vác felől a 12-es úton Kismarosra beérve rövidesen közúti tábla jelzi Szokolyát és Királyrétet (Szokolyai út), arra kell elfordulni (jobbra).

A Szokolyai úton haladva, a térképen is jelzett nagy kanyar után jobbra feltűnik a Morgó étterem, majd a Morgó buszmegálló. A buszmegálló után szinte rögtön balra műút visz fel a hegyre (Gálhegyi út).

Az első emelkedő után a Gálhegyi út egy visszafordító kanyarral visz tovább, de nem arra kell menni, hanem a hulladékgyűjtő konténerek felé a felső erdei úton (sárga turistajelzés), a Kismagos Oktatóközpont irányába (kb. 200 m).

Parkolás: az oktatóközpont kerítése mellett (földút) 5-6 autó fér el, ha nem lenne már hely, a Gálhegyi úton is lehet parkolni (a nagykanyar felső ívében, a sarki telek mellett kb. 3-4 hely van, onnan gyalog 200 m a helyszín). Az oktatóközpont másik bejáratánál, a felső kapunál is lehet parkolni, kirakott jelzésekkel vezetünk el oda benneteket.

Azt javasoljuk, hogy GPS helyett a térképet használjátok, mert GPS-szel sokan eltévedtek már a hozzánk érkezők közül.

Tervezett program:

1. nap:

Érkezés délután 16 órától a szálláshelyre.

- Kenyértészta bedagasztása
- Magosfa és Kismagos bemutatása, környezeti nevelési eszközök szemléje és kipróbálása
- Kézműveskedés

18 órától kemencés kenyérsütés / pizzasütés (folyamatosan) vacsora, „Terülj, terülj, asztalkám!”.

Beszélgetés, dalolás, tábortűz, esti séta a Csömöle patak partján.

2. nap:

7.30-tól: Reggeli.

9-12.30 óra: Utazás Nagymarosra bérelt kisbusszal. A nagymarosi termelői piac meglátogatása, Zebegény tankert stb., Duna-part, kilátó

12.30-13.00 utazás Kismarosra

13-14 óra: Ebéd: Morgó Étterem, Kismaros

14.00-14.30: utazás Királyrétre

14.30-15.30: Királyrét: a DINPI Hiúz házának meglátogatása

15.30-17.30: Királyréti tanösvény bejárása

17.30-19 óra: Egyesületi örömeinkről, ügyes-bajos dolgainkról beszélgetés

19 óra: Bográcsvacsora a Kismagosban

20 óra: Kötetlen program (játék, tábortűz, éneklés).

3. nap:

Reggeli.

9-12.30: Váci Kincskereső bejárása. Éhségcsillapító falatkák (helyi termék piacról), gyümölcs.

Ebéd egyénileg, hazautazás.

Fontos információk:

Költségek a teljes hétvégére:

a) Tagok: 12000 Ft/fő (rendezett tagdíj befizetéssel!)

b) Nem tagok: 15000 Ft/fő

Utazás:

a) Tömegközlekedési eszközökkel (egyéniileg)

b) Igény szerint Budapestről telekocsit is szervezünk az utazás lebonyolításához.

Felszerelés:

Fejlámpát/zseblámpát mindenki hozzon!

Meleg hálósákat is! (plusz pokrócok és kispárnák vannak)

Programhoz alkalmas terepi cipő és ruha, esőkabát szükséges!

Előzetes regisztráció: 2015. május 31.

Jelentkezés módja, regisztráció a http://mkne.hu/ot_2015.php linken elérhető **OT jelentkezési lap kitöltésével.** *(A jelentkezésről elektronikus visszaigazolást küldünk.)*

Támogatás átutalásának határideje: 2015. augusztus 10.

Számlaszám: 16200151-00270519

Közlemény rovatba kerüljön be: a résztvevő(k) **neve** és a „**Támogatás**” szó!

A jelentkezés a regisztrációt követő befizetéssel együtt érvényes!

Készüljetek, jelentkezetek!

Szeretettel várva a találkozást:

a Magosfások és Saly Erika

Ökoestek

Új évszak, újra Ökoest, önképző műhely a Magyar Környezeti Nevelési Egyesület szervezésében!

Legutóbbi eseményünk egy Norvég tanulmányútról szóló élménybeszámoló volt április 24-én. Akik meséltek: Neumayer Éva, Saly Erika és Sólyom Barbara. A vetítés közben jóízű beszélgetés zajlott a norvég fenntarthatóságra nevelésről, az ökoiskolák rendszeréről, a tanulásról, a bizalom alapú társadalomról, egy sokszínű társadalom életéről.

A továbbiakban is figyeljétek önképző műhelyeink programját! Szeretettel várjuk a témajavaslatokat, felkínált előadásokat!

Helyszín: MKNE irodája, Budapest

Zöld Zugoly

A Zöld Zugoly hetedik alkalommal várja a látogatókat a Művészetek Völgyében szórakoztató, szemléletformáló programjával.

A jubileumi év alkalmával szeretnénk összefoglalni az üzenetünket, ezért a 10 napot átölelő témánk:

Helyünk a világban, ismereteink a világról, felelősségünk a környezetünkért...

Konkrét példának, mivel a mézet sokan szeretik, a méhek problémáját állítottuk a középpontba. Méz nélkül lehet élni, de az igazi baj, hogy az emberiség táplálékának 90%-át adó száz növényfajta 70%-át méhek porozzák be, és pusztulásuk igencsak súlyos gondokat jelenthet a jövőben az emberiség táplálásában.

Ha ebben a csodálatos tájban, a fesztivál forgatagában szeretnétek ezeken egy kicsit elgondolkodni, szórakoztató módon ismereteket szerezni, ezt a Zöld Zugolyban a Faluházban megtehetitek.

A polihisztor Herman Ottó vándortanösvényén végighaladva minden korosztály játékosan barátkozhat a természettudományokkal. A tanösvény minden állomása egy tudományterület, ahol sok-sok játék, feladat között lehet válogatni.

Kézműves asztalainknál a Faluház hűvösében újrahasznosított anyagokból emléktárgyakat, ajándékokat készíthettek, előadásokat hallgathattok, az előadókkal beszélgethettek és a sétáinkon a környék gazdag flórájával, faunájával ismerkedhettek.

Takács Feri bácsi, a zánkai füvesember

Időpont: augusztus 1. 10:30-12:00

Feri bácsitól megtanulhatjuk, hogy a drága gyógyszerek helyett mire és hogyan használhatjuk a természet patikáját.

Victor András

Időpont: július 25. 15:00-16:30

25 év – gondolatok útja az ember és a világunk kapcsolatáról. Előadás után beszélgetés!

Az elmúlt évek üzenete

Az elmúlt években tartott előadások fő üzenete a kultúra teljessége volt. Egyformán fontos helyet kaptak benne

- a fenntarthatóság elvei és gyakorlata,
- az ökológiai szemléletmód és a komplex világlátás,
- a természetközeli életmód szintjei és változatai és
- a népköltészet szépségei.

Victor András

Időpont: július 26. 10:00

Reggeli séta – Ismerkedés Kapolcs természeti kincseivel, növényeivel útszélien, kőfalakon, patakparton, a falu határában.

Victor András

Időpont: július 26. 15:00-16:30

„Méhednek gyümölcse”

A magyar nyelv különlegessége, hogy a méh mint rovar (apis) és a méh mint női belső nemi szerv (uterus) ugyanazzal a szóval jelölteik. Ez kedvező lehetőséget kínál ahhoz, hogy bemutassuk a kétféle méh szerepét az élet fennmaradásában.

Az elemzés etimológiai és magyar nyelvi síktól a biológia és a mezőgazdaság területén keresztül a szimbolikus és biblikus jelentés szintjéig terjed.

Victor András

Időpont: július 27. 10:00

Reggeli séta – Ismerkedés Kapolcs természeti kincseivel, növényeivel útszélien, kőfalakon, patakparton, a falu határában.

Victor András

Időpont: július 27. 16:00-17:30

Ott-hon a hazában

Az előadás címe a magyar himnusz egy kifejezésére – „szertenézett, s nem lelé honját a hazában” – utal. Példákon keresztül bemutatja annak fokozatait, hogy egy növényfaj mennyire van „otthon” (bennszülött, őshonos, jövevény, betelepített, behurcolt, invázív stb.) egy adott területen, s analóg példákat keres ezekre a kategóriákra a népcsoportok (köztük a magyar és a cigány) történelméből.

Vásárhelyi Tamás

Időpont: szervezés alatt

"Az év rovára a szentjános bogár, de az évszázad rovára a méh"

A világ a méhek szemével címmel. Jogos a világot méhek szemével nézni? Előbb voltak itt a Földön, mint mi, a virágok is nekik fejlődtek ki, nem nekünk. Rengeteget köszönhetünk nekik.

Darvas Kata

„Kicsik és nagyik”

A Magosfa Alapítvány és az MKNE közös, Norvég Civil Támogatási Alap által támogatott „Kicsik és nagyik” projektje keretében kerülnek megrendezésre az alábbi programok:

I. „Kicsik és nagyik” tábor

Gyerekek (9-13 éves) és nagyszülők (vagy nagyszülő korú felnőttek) részére

A tábor időpontja: 2015. augusztus 5-11.

Helyszíne: Kismagos Környezeti Nevelési és Ökoturisztikai Központ

2623 Kismaros, Láng u. 4.

A programokat tartják: Saly Erika, Neumayer Éva, Sólyom Barbara, Victor András, Kiss Áron Keve, Juhász Adrienn Lilla

II. „Kicsik és nagyik” képzés – generációk közötti tanulás a fenntarthatóságról

A képzés célcsoportja: pedagógusok és idősek otthonában dolgozók. A képzés célja, hogy a résztvevők önállóan is tudjanak gyerekek és idősek részére fenntarthatósági programot tartani.

A képzés időpontja: 2015. szeptember 11-13.

Helyszíne: Kismagos Környezeti Nevelési és Ökoturisztikai Központ
2623 Kismaros, Láng u. 4.

A képzést tartják: Saly Erika, Neumayer Éva, Sólyom Barbara, Victor András

Részletek hamarosan a magosfa.hu és az mkne.hu honlapokon!

Neumayer Éva

Volt

Közgyűlés 2015

Éves tavaszi közgyűlésünket április 25-én tartottuk a TIT Stúdióban. A gyönyörű napsütés csábítása ellenére sokan összejöttünk a teremben, s mint mindig, most is örültünk egymásnak. Voltak, akiket hiányoltunk, és távollétükben is emlegettük őket. Beszélgetés közben kóstolgattuk a jobbnál jobb falatkákat, süteményeket, répákat, innivalókat. Adományért cserében eszegettünk, s nagyon jóízűen, mert tudtuk, hogy a költözködésre gyűjtögetünk. A garázsvásárt ugyan előkészítette Gyuri és Ági, de bizony kevés holmitól mertünk megválni, hiszen nem tudjuk még, hová vet a sors minket, mire lehet szükségünk.

Így indult a nap. Az újra összehívott közgyűlést Varga Attila vezette le. Lendületesen, kedvesen, nagy figyelemmel. Szegény Németh Marit íróasztalhoz ültettük ismét, ő vezette a jegyzőkönyvet. (A biztonság kedvéért hangfelvételt is készítettünk.) A napirend szerint haladtunk. Többnyire én beszéltem, meséltem (kissé álmosan, mivel az éjszakát a szomszédok jóvoltából egy hajnalig tartó buliban „töltöttük” Neumayer Évával, akinek nyugodt szállást kínáltam), Pólyi Zsuzsa meg hozzatette a pénzügyi részt. Bakonyi Gábor és a többi FB-tag is elégedett volt a beszámolókkal, a munkánkkal. Elláttak minket hasznos tanácsokkal, s néhány konkrét feladattal is.

A Puli-díjak átadását Cili készítette most is elő. Teljes titoktartás előzte meg az átadás előtti időszakot. Csomó meglepetés volt! Meg őszinte öröm. Hálásak vagyunk a sok elvégzett munkáért, segítségért. Többnyire fekete pulik

vándoroltak a jutalmazottakhoz, s köztük egy szürke. Volt egy „kivételes” díjazottunk is, majd keressétek meg, ki lehet az! És végre átadtuk Gyalog Éva puliját is, így mindenki megismerhette a kosár töltőjét. (A neveket, a méltató sorokat külön részben olvashatjátok!) Akik nem tudtak eljönni a közgyűlésre, azok sajnós nem láthatták, hogy bizony van már pulis párna, meg pulis vászontok is... ráadásul ezeket én kaptam egy különleges, gyantába zárt virágszirmos fülbevalóval. (Ennek az üzenete, hogy váltsak stílust!)

A munkaterv elfogadása után sor került az Egyebek részre, ami a nap egyik legizgalmasabb hivatalos pontja volt. No, nem a változatlan, 2 e Ft-os tagdíj miatt, hanem a kismarosi OT beharangozója, Havas Péter tiszteletbeli tagságra való felterjesztése miatt. A székhelyváltásra átmeneti megoldást javasoltunk, mivel konkrét felajánlást nem tett senki.

A hivatalos rész után ettünk-ittunk, beszélgettünk a költözésről, majd Vida Gábor professzor tartott előadást „Mentsük meg a Földet, a bioszférát vagy az embert?” címmel. Gábor egy fotón megmutatta, hogy a Feneketlen tónál ültetett születésnapos fája levelet bontott...

A napot a kéz-modell bemutatásával zártuk Széger Kati és Mondok Zsuzsa vezetésével. A jóízű feladatok a kertben és az utcán alkalmasak voltak arra, hogy együtt gondolkodjunk, beszélgessünk egy-egy témáról, az értékekről, a tanulásról. Posztert is kaptunk ajándékba.

A legnagyobb értéke egy-egy közgyűlésnek – azon túl, hogy számba vesszük, mi mindent tettünk egy éven át -, hogy találkozunk, hogy az azonos cél érdekében megmozduló emberekkel érezhetjük, hogy összetartozunk. Mindegy, hogy Pécsről, Algyőről, Bagról, Budapestről jöttünk-e, s hogy hol vagyunk éppen környezeti nevelők.

Köszönöm mindenki segítségét, akik az előkészítésben, lebonyolításban, élvezetessé tételben részt vettek.

Saly Erika

Puli díjazottak 2014-es évre

Iván Zsuzsa – fekete puli

Magas szintű, minta-értékű környezeti nevelői tevékenységet végez évek óta. Pedagógusként az algyői kisiskolások számára a környezet szeretetét és megismerésének vágyát a tanulás és a közösségi élet szerves részévé tette. Iskolaigazgatóként intézményi szinten, a pedagógus közösség bevonásával

sikerült hatékonyan megvalósítania egy színvonalas ökoiskola-programot. Korábbi tapasztalataira és tudására építve egy vonzó, színes, az épület kialakításától a térszervezésen át a tanulási-tanítási módszertanig a környezettudatosságot közvetítő új iskolát hozott létre Algyőn. Ebbe a gazdag világba engedett bepillantást 2014 őszén, egy kiválóan szervezett, sokszínű és inspiráló Országos Találkozón.

Gyalog Éva – fekete puli (2014-es közgyűlésen nem tudta átvenni, most adjuk át neki)

A 2014-es tavaszi közgyűlésen nem tudta átvenni Puli-díját, így most pótoljuk a díjátadást. Végre mindenki megismerheti azt a „láthatatlan” tagunkat, aki a Módszerkosár töltőgőze 2011 óta. Évek óta kedvesen, szelíden gyűjtögeti a kosárba valókat, s megosztja velünk annak tartalmát. Mindig tartja a határidőt, sosem kell figyelmeztetni, megbízható segítőtársunk. Stílusa, humora, magyartanári sokoldalúsága hasznos e munka során. Személyesen kevesen ismerik, mert Bagról, a háttérből segít minket, de jelenléte mégis folyamatos.

Pólyiné Jekli Zsuzsanna – fekete puli (kivétel!)

Egyesületünk elnöksége kivételt alkalmaz, amikor puli-díjat ad át olyan személynek, aki nem tagja ugyan egyesületünknek, de amióta „köze van hozzánk”, azóta erejét, idejét, energiáját nem kímélve többszörösen túlteljesíti a munkaköre szerinti elvárásainkat. Nélküle ma már sánták vagyunk. Mindig türelmesen, olykor mosolygósan bosszankodva nyújt segítséget pénzügyi manőverezésünk közepette. Projektjeink, pályázataink elszámolásánál egyéni továbbképzéseket tart szabadidejében, s olyan szakkifejezésekkel illet minket, amire az értetlenségünket látva, újra és újra képes egyre alacsonyabb szinten is elmagyarázni, amihez végképp nem értünk. Folyton, s lelkesen magyarázva tanít minket, s végül beletörődve veszi tudomásul, hogy még „mindig nem értjük, amit mond”.

Heti egy munkanapon alkalmazzuk, de kb. háromszor ennyit foglalkozik velünk önkéntesen. Örömmel vesz részt programjainkon is, amikor ideje engedi, mert hobbija az ékszerkészítés, és szeret barkácsolni is (pl. Ökokarácsonyon foglalkozást tart). Pénzügyi szakértelme elengedhetetlenül fontossá teszi számunkra, s hálásak vagyunk neki, hogy nem hagyott bennünket magunkra a nemzetközi projektjeink (RWL, LENA) elszámolásakor sem. Köszönjük, hogy egyengeti az egyesület pénzügyeit, hogy kitart mellettünk, hogy elnézi hozzá nem értésünket, s hogy képes az egyesület érdekeit szem előtt tartva, szigorú

véleményével befolyásolni döntéseinket. Társunkká vált. Mindig remélhetünk tőle jó szót, bátorítást, segítséget. Ajtaja otthon is nyitva áll előttünk.

Scheitler Adrienn - fekete puli

Adorján Rita társa, vele viszi a feladatokat a Baranyai helyi csoportban. Rita hozta közénk. Azóta lelkesen vesz részt programjainkon, beszámol nekünk kérés nélkül is arról, mi történik a helyi csoportjukban. Környezeti nevelői munkáját a Mókus Suli Erdészeti Erdei Iskola és Erdő Házában végzi elsősorban, mint erdészeti erdei iskola oktató. Természetbarát klubot is vezet, Gyalogcincér tábort szervez, továbbképzéseken erdőpedagógiai játékokat ismerttet meg a résztvevőkkel. Ajánlja, kínálja szakmai programjaikat tagjainknak is, s terjeszti egyesületünk jó hírnevét, módszertani anyagait, képzéseit mindenfelé. Kötődik hozzánk, s helyben tesz azért, hogy minél szélesebb körben hasson a környezeti nevelők szemlélete.

Tóth György – fekete puli

2012-től stabil pont az irodában, a nehézségek közepette is lehet rá számítani, bár már csak félállásban tudjuk alkalmazni. Az adminisztrációs munkán túl a pályázatok előkészítésében is részt vesz. Egyre önállóbb. Többnyire kéz alá dolgozik, de egyre gyakrabban bízunk rá szakmai munkát is, amit lelkesen, megbízhatóan végez, így teremtve elő munkabére egy részét (pl. fenntarthatósági szakértői munka, ökoiskolák monitoring látogatása, Herman Ottó vándortanösvény új megrendelésének irányítása). Önkéntesen részt vesz a fesztiválok, egyéb rendezvények lebonyolításában, előkészítésében is. Összekötő feladatot lát el a hétköznapiakban a Rogers Alapítvánnyal, a TIT Stúdióval. Választmányi tagunk 2013-tól. Bízunk benne, hogy kitart mellettünk.

Szekeres Tamás – szürke puli

Vagy 10 évig volt alkalmazásban az egyesületnél, de persze ő is önkéntes munkával kezdte annak idején. Még most is, hogy már nem vesz részt a napi munkában megkérhetjük, hogy segítsen. Jól ért elektromos kütyüinkhez, honlapunkhoz, sőt mi több ő alakította ki és tartotta fent éveig rendszerüket. Végtelen türelemmel hajlandó magyarázni számunkra idegen eljárásokat, vagy elképzeléseink alapján kialakítani egy-egy új rendszert, honlapot, miegymást. SOS kérhetjük, hogy adjon tanácsot, melyik billentyűkombinációt nyomjuk meg ahhoz, hogy működjön végre a nyavalyás, vagy hogy töltsön föl a honlapra ezt meg azt. Ha tudja, teljesíti kívánságainkat. Inspirál minket arra, hogy fejlődjünk

a korról. Kevesen tudják róla, hogy aikido órákat vezet Óbudán, hogy jól és szeretettel fotózza a természet szépségeit, és boldogan viszi csemetéjét a hegyekbe, amikor csak teheti.

Kalandtúra az IKEA-ban

Március 21-én a budapesti és április 11-én a budaörsi IKEA áruházban Kalandtúrát tartottunk. Több száz gyerek vonult végig együtt szüleivel a 6 állomáson, ahol hulladék, fák az életünkben, vizek és erdők élővilága, fák és fabútorok, hazai és távoli tájak alapanyagai, valamint energiahatékonyság/méltányos kereskedelem témákban oldhattak meg játékos feladatokat (nagy vonalakban így lehetne összegezni, a megvalósulás sok apró epizódját nem is tudom leírni).

Látogassatok el az mkne.hu/otthonazerdoben honlapra, ahol az eseményeken készült képeket is megnézhetitek!

Halácsy Ágnes

Föld napja a Nemzeti Múzeum kertjében

Idén a NeKI szervezésében vettünk részt Föld napi rendezvényen a Nemzeti Múzeum kertjében. Az esemény két napján Hársas Éva és Kun Margit segítségével bemutattuk a tavalyi évben létrehozott Herman Ottó vándortanösvényt, mely nagy sikert aratott ezúttal is kicsik és nagyok körében egyaránt.

Köszönjük Hársas Évának és Kunné Margitnak a részvételt és egyesületünk képviselőit!

Tóth György

Helyi csoportjaink

A Baranyai csoport tavaszi hírei – 2015

Március 28-án, szombaton tartottuk tavaszváró, Nyuszi-napi túránkat, amelyre a reggeli nagy szél ellenére is 32-en jöttek el. A kitartó túrázók jutalma az erdőben már egy kellemes, napsütéses, szép tavaszi nap volt. A túrát Kantavár mondájának felelevenítése, a sok játék, a medvehagyma szedése és a tojáskeresés tette felejthetlenné.

Április 17-én 8. alkalommal került megrendezésre a Dél-Dunántúli Erdészeti Erdei Iskolák Regionális Nyílt Napja, melyen 4 megye közel 60 pedagógusa vett részt. A program idei szervezője és házigazdája a Gemenc Zrt. Pörbölyi Erdészeti Erdei Iskolája volt. A színes program során a Gemenci kisvasúttal ledöcögtünk Lassi állomásig, ahol megnéztük a halászati kiállítást, majd az „Év ökoturisztikai létesítménye” pályázaton megosztott I. helyezést elnyert Molnárka tanösvényen barangoltunk. A Malomtelelőnél újra vonatra szálltunk és Nagyrezerét állomásnál a méhészeti gyűjtemény megtekintése után a vadmegfigyelőt érintve egy rövid sétával érkeztünk vissza Pörbölyre. A rendezvény résztvevői nemcsak a házigazdák, hanem a régió további 7 erdészeti erdei iskolájának programjaival is megismerkedhettek.

A Mecsek Zöldút bekapcsolódott az "Adjunk a Földnek!" nemzetközi akcióba és megszervezte, hogy a Föld Napján tizenöt településen ültethessenek a helyi közösségek őshonos fákat. A faültetést környezeti szemléletformáló program is követi. A csemetéket a Mecsekerdő Zrt. biztosítja támogatásként a falvaknak.

Május 8-án ünnepeljük a Madarak és Fák Napját a Mecsekben, a Jakab-hegyen immáron másodszor. A környező iskolák és a madarászok apróka köszöntővel készülnek. Lázasan folyik a szervezés, hány faluból, kik vezetik a túrákat, kik szállítják fel terepjárókkal a kerekesszékeseket és az időseket, ki kerít szponzort a zsíros kenyérhez. Bízunk benne, hogy a program a tavalyihoz hasonlóan jó találkozója lesz a pécsieknek, orfűieknek, abaligetieknek, hetvehelyieknek, bakonyiaknak, kővágótőtősieknek, kővágószőlősieknek, cserkútiaknak, pellérdieknek - mindegyik helységről, "csak" fel kell menni a hegyre.

Május 9-én a Mecsekerdő Zrt Mókus Suli Erdészeti Erdei Iskola és Erdő Háza, a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Baranya Megyei Csoportja, valamint a Baranya Megyei Természetbarát Szövetség közös játékos vetélkedőre várja a családokat és az érdeklődő gyerekeket, felnőtteket a Madarak és Fák Napja alkalmából a Balokány-ligetbe, ahol a résztvevők megismerkedhetnek a Balokány-liget madaraival, fáival, természeti értékeivel és a játékos verseny keretében próbára tehetik „madaras-fás” elméleti tudásukat.

A helyi és régiós környezeti nevelési programokról folyamatosan értesítjük a baranyai csoport tagjait.

Scheitler Adrienn

Tagjaink írták

Herman Ottó nyomain Erdélyben

A Vándortanösvény a kolozsvári Magyar Napokon, 2014-ben

A Vándortanösvény kölcsönzése most már nem a mi feladatunk. Azért érdemes még észben tartani, egyrészt mert bárki kölcsönözheti őket, és nemcsak ebben a tanévben, hanem nyáron és a következőben is, másrészt mert az egész sorozat az egyesületen belül, a mi szellemi és szervezői munkánkkal jött létre. Ennek jegyében szeretnék röviden beszámolni arról, hogy a Nemzeti Környezetügyi Intézet jóvoltából Húsvét előtt 3 sorozat érkezett egy mikrobusszal Kolozsvárra. A Babeş-Bolyai Tudományegyetem Magyar Biológiai és Ökológiai Intézetének gondos szervezése eredményeképpen ezeket 5 helyszínen mutatták be (4 településben: Kolozsvár, Csíkszereda, Székelyudvarhely, és Csíkkarcfalva). Kolozsváron az egyetemen tarthattam egy előadást Herman Ottóról a megérkezés estjén. Abban az épületben, ahol az az állattani gyűjtemény is van, amelyben az ismeretlen madártömő Herman Ottó megkezdte munkáját, s ahonnan hét év múlva a felkészült, európai kapcsolatokkal rendelkező zoológus, muzeológus, nem mellesleg újságíró és kolozsvári véleményformáló távozott.

Másnap ünnepélyes keretek között történt a Vándortanösvények átadása: Szakáli István Lóránd helyettes államtitkár adta át Soós Anna rektorhelyettesnek, Mile Lajos főkonzul jelenlétében, remélhetőleg jó sajtónyilvánosság mellett. Ezután a

leendő demonstrátoroknak volt bemutató a használatról, vagy három óra hosszan.

Nahát, akikkel itt találkoztam, bár legtöbben a Kör tagjai lennének! Elkötelezett, kedves, kitartó emberek...

Macalik Kunigunda, az Egyetem oktatója, aki a szervezés és a lebonyolítás terhéből a legtöbbet vállalta, (úgy tűnhet, vannak órák, amikor egy iskolában bemutatja az egyiket, *miközben* a másikat épp egy másik városba szállítja, és még a harmadikra is van gondja) így írt erről a bemutatásról:

Első találkozásom a Herman Ottó Tanösvénnyel mély nyomot hagyott bennem 2014-ben. Ritkán van alkalma az embernek ilyen jól átgondolt, kerek, és mégis részletekbe menő, ráadásul ingyen felkínált foglalkozással ismerkedni. Már akkor megfogalmazódott bennem az igény, hogy juttassuk el minél több erdélyi pedagógushoz. Úgy érzem, nagy hiány nálunk az ilyen irányú nevelés. Igazán csak néhány „zsigerből pedagógus” foglalkozik eredményesen a természetismereti és környezetnevelési problémákkal – hogy csak két oldalát említsem e sokoldalú játszóház tevékenységeinek.

Nos, nagy örömömre szolgál, hogy ezen a Romániában „Iskola másként”-nak nevezett héten sikerült néhány helyszínre eljuttatni. Lelkes kis csapattal a különböző helyszíneken különbözőképpen történt a Vándortanösvény használata. Voltak tanítónők, akik előre felkészültek és néhány játékot vittek be pár órára osztályukba, máshol két-három terembe tematika szerint rendezték a játékokat, s forgószínpad szerűen használták a különböző csoportok. Székelyudvarhelyen és Csíkszeredában előjegyzés szerint jöttek be az osztályok egy-két órára. Csíkkarcfalván, szülőfalumban a közel 250 gyermeknek reggeliben tartottam egy rövid előadást Herman Ottó életéről, a délelőtti játszóházat pedig vetélkedővel zártuk – itt addig kérdeztünk, míg mindenki tudott helyesen válaszolni, s jutalmul kaptak is egy-egy Herman Ottó idézetes könyvjelzőt.

Nagyon nagy élmény volt ez a hét – látni a sok ragyogó, kíváncsi gyermek-szempárt, s azt, hogy igenis vannak még lelkes pedagógusok, akik közül néhányan már szőjük is további terveinket.

Jó volt látni, hogy mennyire másképp gondolkoznak a gyermekek, mint mi, felnőttek. A pókháló-cikket például senki sem gondolta magától pókhálónak. A feltett kérdésre, hogy mi lehet ez, jött a válaszok özöne: karácsonyfa, fenyőfa, krokodil orra, madárcsőr, ugróiskola, létra, táplálékpiramis – s ha elárultam, hogy valaminek, amit ők kör alakúnak ismernek, csak egy része, akkor: tortaszelet, pizza szelet...

Sajnos most is tapasztaltam, mint annyiszor, hogy a kisgyermek kíváncsisága, lelkesedése a korról alábbhagy. A 12-14 éves korosztályt igen nehéz megfogni, egyik pedagógus véleménye szerint „a nagyobbak tartózkodtak, nem akartak úgy játszani, mint az elemisek”. Nagyon jó trükkök kellene, hogy őket is megfogjuk. A kísérletek a vízzel és levegővel erre kitűnőnek bizonyultak.

A magyar bajuszfoglalkozásnak volt talán a legnagyobb sikere. Vittem fekete kartont, hogy vághassanak bajuszt maguknak, s egy találékony rajztanárnő ezeket fel is cakkozta. Volt a teremben annyi Petőfi, Rákóczi, Arany, Mikszáth, hogy több se kellett!

Külön öröm számomra, hogy néhány hallgatónk is részt vett a tevékenységek irányításában, feláldozva vakációs napjaikat. Saját bevallásuk szerint igen sokat tanulnak ilyenkor – szakmát is. Egyik első éves hallgató azt írta, hogy „Nagyon nagy örömet leltem a gyermekekben és gyakorolhattam is egy kis "tanárságot vagy mit"”.

Sok sikert, kitartást, további lelkesedést kívánok a KÖR tagjainak a további munkához! Mindenképp megéri! Ezt bizonyítja az is, hogy mikor tevékenység végén minden egyes csoportra rákérdeztem, hogy mi tetszett a legjobban, a sok gyermek sokféleképpen válaszolt. A lényeg pedig, hogy arra a kérdésre, hogy mi nem tetszett, mi az unalmas a Tanösvényben, melyik az a játék, amivel többet nem játszanának, a válasz az volt, hogy ilyen nincs.

Macalik Kunigunda és Vásárhelyi Tamás

Erdei iskola szakmai szemmel

Az "Égigérő tanterem" projekt keretében a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) az MKNE-t bízta meg szakmapolitikai javaslatcsomag elkészítésére erdei óvoda, erdei iskola tárgykörben.

A javaslatcsomag megfogalmazása egy kutatás-fejlesztési projekt keretében történik. A fejlesztést megalapozó kutatás első lépéseként dokumentumelemzés, háttér tanulmányok készítése történik, mely feltárja a téma jogszabályi hátterét, oktatáspolitikai és szakmai dokumentumait, összefoglalja az erdei óvodáztatás, erdei iskoláztatás valamint a kapcsolódó szolgáltatás szervezés hazai szakirodalmát, valamint három példaértékűnek tartott ország terepi tanulmányi rendszerének működését. Ezt követően négy fókuszcsoporthoz interjú segítségével tárjuk fel a az erdei iskola, óvoda szolgáltatók; gyakorlott erdei iskoláztató pedagógusok; gyakorlott erdei óvodáztató pedagógusok; valamint a középiskolai pedagógusok erdei óvodákról, illetve erdei iskolákról és

szervezésükről finanszírozásáról alkotott nézetrendszerét. Majd a fókuszcsoporthoz által megfogalmazott problémák mentén egyéni szakértői interjúkat készítünk oktatásfinanszírozásban jártas közgazdász, jogász és oktatáspolitikus szakemberekkel. Végül a fókuszcsoporthoz és egyéni interjúkból kapott eredmények alapján összeállított két on-line kérdőív segítségével országos reprezentatív mintán felmérjük az óvodavezetők, valamint az iskolavezetők erdei óvodával, erdei iskolával kapcsolatos véleményét, megismerjük azokat a tényezőket, amelyek segítik és amelyek gátolják, akadályozzák az erdei óvodák, erdei iskolák szervezését.

A kapott adatok elemzése és értékelése alapján készül el a javaslatok első változata, ezzel véget ér a projekt kutatási része. A kutatás-fejlesztési tevékenység fejlesztő szakaszában a javaslatcsomag első változatát véleményezésre közzétesszük és műhelyfoglalkozások keretében megvitatjuk. Végül az így beérkezett javaslatokat figyelembe véve készül az ajánlások végső változata.

A munka 2015 májusától decemberig tart. A KÖR- ben rendszeresen be fogunk számolni a munka előrehaladásáról. Ezúton is kérjük az MKNE tagjait, hogy véleményükkel, válaszaikkal, az interjúkon, műhelyeken való részvétellel segítsék munkánkat.

Varga Attila

Programajánló

Kenuzás

Evezzünk újra együtt!

Hagyományos egyesületi kenutúra a Soroksári Dunán.

Találkozás: június 20 - án, reggel 8 órakor a Boráros téri buszmegállóban (vagy kint a vízitelepen fél 9-kor). Czabán Dani és Dávid vár mindenkit, aki már szeret evezni, és azokat is, akik csak most ismerkednek a kenukkal.

Jelentkezni lehet:

david.czaban@gmail.com-e-mail és/ vagy a 06/20/522-4504 –es telefonon.

Jó lenne, ha legalább egy héttel előbb jeleznék részvételi szándékotokat!

Gyertek minél többen!

Czabán Dávid

Projektjeink

H2O

Március hónap folyamán sikerült lezárnunk a Herman Ottó projekt egy részét, teljesítettük a NeKI felé az 5 db vándortanösvény sorozat elkészítését, melyből egyet megtarthatunk határozatlan időre.

Aki szeretné a vándortanösvényt elvinni iskolájába/táborába (és egy jót játszani vele), az a 06204949469-es számon érdeklődhet.

Köszönjük Valenta Gabi, Hársas Éva, Albert Judit és Vásárhelyi Tamás segítségét és támogatását.

Tóth György

„Kezedben a világ” – képzés környezeti nevelőknek

2015. január 31-én és február 1-jén az MKNE RWL csapata képzést tartott a projekt eredményeiről, de elsősorban a kézmódelről környezeti nevelők és más érdeklődők számára Budapesten, a MŰSZI-ben.

A képzés az RWL projekt és a Nemzetközi Visegrádi Alap támogatásával jött létre.

A csaknem 50 résztvevő kétharmada magyar volt, minisztériumból, környezetvédő és más civil szervezetektől, oktatóközpontokból, iskolákból, óvodákból. További 12 lelkes, fiatal környezeti nevelő vendégünk volt a visegrádi országokból: a lódzi Zrodla, az olomouci Slunakov és a pozsonyi Daphne szervezetektől.

Jó jelnek vettük, hogy a képzésre a helyek az első hirdetések megjelenése után napok alatt beteltek.

Mivel minden résztvevő a visegrádi államokból jött, úgy éreztük, ez fontos hozzáadott érték a képzésen. Számos közös sajátosságunk van a közös történelmi múlt és regionális természeti adottságok révén. A képzés során lehetőség szerint igyekeztünk építeni ezekre, hogy vajon születik-e a kézmódelnek egy közép-európai értelmezése és alkalmazása.

A képzés remek alkalom volt arra is, hogy külföldiekkel is megoszthassuk a modellt és visszajelzést kapjunk tőlük. A résztvevőket előre megkértük, hogy hozzanak egy környezeti nevelési programot, jó gyakorlatot, amit majd megosztanak egymással. Ezeket a gyakorlatokat a képzés során elemeztük a modell jobb megértése céljából is. Valamint a résztvevőknek lehetőségük volt, hogy javaslataikkal továbbfejlesszék ezeket a programokat a kéz modell alapján.

A képzést Széger Kati és Suhajda Virág tartotta, a szervezők Pólyi Zsuzsa, Újszászi Györgyi és Mondok Zsuzsa voltak. Saly Erika, az MKNE elnöke, vendégelőadóként vett részt a programban.

A képzésnek saját oldalt készítettünk a Facebookon (www.facebook.com/kezedben.a.vilag) és az MKNE oldalán is (http://mkne.hu/kezedben_a_vilag). Utóbbin minden képzési és háttéranyag megtalálható magyarul és (lengyelül is).

A képzés során igyekeztünk minél több interaktív módszert alkalmazni.

Első nap az alábbi 3 dologra helyeztük a hangsúlyt:

- Mit gondolnak a résztvevők a fenntarthatóságról?
- Milyen alapvető értékek vannak a fenntarthatóság és a résztvevők mindennapi környezeti nevelői gyakorlata mögött?
- A kéz-modell.

A nap folyamán a frontális előadásokat (főként a *world café* módszert használó) műhelyfoglalkozások váltogatták. A délután második felében a résztvevők elemzték a hozott gyakorlatokat annak érdekében, hogy jobban megértsék a kéz-modellt és beépíthessék azt a saját gyakorlatukba.

A második nap témája az volt, hogy hogyan használható

- a kéz-modell a mindennapi tanítási gyakorlatban és
- az RWL minőségi kritériumrendszere a tervezésben és az értékelésben.

A második napot Saly Erika előadása nyitotta meg. Erika arról beszélt, 20 éves tanítási gyakorlata során hogyan vezette rá a gyerekeket a fenntarthatóságra és gyakorlati példákat mutatott a kéz-modell elemeire. Az előadása végén megkérte a résztvevőket, tervezzenek a kéz-modellel összhangban lévő, környezeti nevelési tevékenységeket használva az adott, belvárosi környezetet.

A nap második részében a résztvevők megismerkedhettek a Valós Környezeti Tanulás Hálózat projekt által kidolgozott minőségi kritériumrendszerrel és alkalmazni azt a saját gyakorlatuk esetében.

Sok élményt és kapcsolatot szereztünk a képzésen, és nagyon jó hangulatban telt a 2 nap, látszik a képeken is. A modellt szerették a résztvevők, lelkesek voltak és a trénereknek nagy sikerük volt. Jó tapasztalataink alapján a jövőben törekedni fogunk források felkutatására, amelyek lehetővé teszik további képzések tartását.

Mondok Zsuzsa – Széger Katalin:

Valós Környezeti Tanulás Hálózat (RWL) Projekt

Az EU Comenius programja által támogatott projekt 2011 decemberében indult és 2015 márciusában ért véget.

Célja olyan jó gyakorlatok és ajánlások létrehozása volt, amelyek elősegítik az iskolás korosztály 'valós' környezeti élményszerzését és az osztálytermen kívüli tanulás lehetőségét.

A szakértők 4 témakörben kezdtek el dolgozni:

- minőségértékelés,
- a természettudomány tanításának segítése az osztálytermen kívül,
- pedagógiai módszertan és
- zöld karrieres és kompetenciák.

A projekt felénél egy kisebb szakértői csapat elindította az ún. RWL- vagy kéz-modell kidolgozását, amely végül a projekt legizgalmasabb eredménye lett.

A 4 munkacsoport munkájának eredményei végül a kéz-modellt követve kerültek végső formába és magyarul is megtalálhatóak a projekt honlapján (www.rwlnetwork.org).

A kéz-modell tulajdonképpen egy, környezeti nevelési vagy egyéb oktatási programok tervezésekor és/vagy felülvizsgálatakor használandó eszköz.

“Ujjairól” (Értékek, Képessé tétel, Tapasztalat, Transzfer és Megértés), valamint a “tenyérről” (Keretek) az ábrán kívül egy-egy rövid leírás található a honlapon, ahonnan részletesebb szöveg felé lehet tovább menni, illetve kapcsolódó linkek segítik az érdeklődőt további olvasmányok irányába.

A “Háttéranyagok” alatt találhatóak a munkacsoportok további munkái:

- az országokénti 1-1 jó gyakorlat esettanulmány a kéz-modell elemeinek gyakorlati bemutatása céljából;
- Zöld Karrier Portrék annak bemutatására, hogy a “zöld gazdaság” bármilyen, a zöld karrierre vonatkozó kompetenciákat és értékeket alkalmazó foglalkozást magában foglalhat;
- az értékelési/minőségi kritériumok, melyeket azért dolgoztunk ki, hogy “jó” minőségű oktatási programok kialakításában segítsen, a modellünknek megfelelő szellemiségben;
- annak érdekében, hogy a környezeti nevelők jobban elsajátítsák azt a tudományos tartalmat, amit a diákok meg kell érteniük a fenntarthatóságról, készítettünk egy áttekintést az ún. planetáris határokról, és mindegyikre kidolgoztunk 1-1 gondolati térképet. Ezeket arra lehet használni, hogy meglássuk a tudásmorzsák közötti összefüggéseket és hogy ezt a tudást szélesebb értelmezésbe helyezzük.
- és egy tanulmány a tantermen kívüli tanulás/tanítás okozta viselkedésváltozásról.

A kéz-modellhez tartozik egy mutató, A1-es méretű, kétoldalas tájékoztató poszter is, amelyet a képzéseinken résztvevők már ismerhetnek.

A modellel és az projekt eredményeivel kapcsolatban sikeres képzéseket tartottunk az elmúlt hónapokban. Terveink között szerepel, hogy az RWL projekt lezárultával újabb forrásokat kutassunk fel annak érdekében, hogy további képzéseket tarthassunk és minél több iskolához, oktatóközpontoz és nevelőhöz eljusson a model és a mögötte levő szellemiség.

A Valós Környezeti Tanulás Hálózat Projekt és az MKNE több mint 3 éve számokban:

- 9 szakértőnk dolgozott a projektben hosszabb-rövidebb ideig, van, aki több szerepkörben is, összesen több mint 300 munkanapot;
- Ugyanennyi környezeti nevelővel kerültünk szorosabb kapcsolatba, mert tanácsot kértünk tőlük, vagy vendégül láthattuk a konferenciákon;
- mintegy 70 oldalnyi szakértői anyag létrehozásában, majd fordításában, lektorálásában vettünk részt;
- 3 nemzetközi RWL konferencián vettünk részt, amelyeken sikerrel szerepelt egy előadónk (Czippán Katalin), 2 műhelyelőadónk (Suhajda Virág, Neumayer Éva) és facilitátorunk (Suhajda Virág);
- elősegítettük egy itthon évtizedek óta sikeres nyári nomád tábor (Süni tábor) és a mögötte álló közösség (Pangea Egyesület) nemzetközi bemutatkozását azzal, hogy lehetőségük volt eljönni a 3. RWL Konferenciára, miközben ők egy egyedülálló esettanulmány témáját és információit adták nekünk;
- a projektről személyes találkozók, műhelymunkák, konferencián és képzéseken itthon nagyjából 300 embert tájékoztattunk, illetve képeztünk;
- sikeresen pályáztunk a Nemzetközi Visegrádi Alaphoz az önköltség kiegészítésére;
- a projekt révén jó kapcsolatunk lett partnereinkkel 5 országban, és a képzés révén a további 2 visegrádi országban is.

Zárásként elmondhatom, hogy mindeközben nagyon sokat tanultunk.

Azon leszek, hogy ez a tudás a tagság minél szélesebb köréhez eljuthasson és esetleg újabb projektek formájában is megjelenjen.

Egyúttal szeretném itt is megköszönni mindenki segítségét, aki hozzájárult a projekt sikeres lebonyolításához.

Mondok Zsuzsa

Zöld OT

A jubileumi 25. Zöld OT (leánykori nevén Környezet- és Természetvédő Civil Szervezetek Országos Találkozója) Tokajban zajlott 2015. április 24–26. között.

Közel 500 környezetvédő jelenléte, a szervező E-Missziósok embert próbáló munkája, a város, a támogató helyiek garantálták a jó hangulatú találkozót. Nagyon nehéz volt választani az egy időben zajló programok között. Ezt tetézte, hogy idén az OT több helyszínen zajlott, megspékelve a szombati Zöld Fesztivállal. A cél az volt, hogy a helyiek is megismerkedhessenek a mozgalom képviselőivel, ne csupán köldöknézegetés legyen az OT.

Az MKNE-t a Kéz modell plakátja képviselte, mivel az MKNE közgyűlésének egyetlen lehetséges időpontja az OT idejére esett.

AZ OT-n újnak számító módszer, az Open Space - Nyitott Tér adott lehetőséget aktuális kérdések feldolgozására. A Tokaji Gimnázium, vele szemben a kollégium, a zsinagóga, a Kávé Manufaktúra, az Információs Központ, mind-mind helyszínt adott előadásoknak, beszélgetéseknek.

A kirándulások, séták, borkóstolók sem maradtak ki, így tartalmas és könnyed programok váltakozásával szakmailag és lelkileg is feltöltődve tértünk haza.

A következő OT az Őrségben lesz a TFF, a Reflex és az MTVSZ szervezésében.

Újszászi Györgyi

Versek, szépségek

Jónás Tamás (1973) magyar nyelven alkotó, roma származású költő, író.
Szeretettel ajánlom figyelmetekbe a verseit!

Saly Erika

Jónás Tamás: TÁNC

öröm az én üröm
vidámságom kozmosz
boldogsággal túróm
késlekedj és meghozz
kóstolóm az élet
bátorságból félek
én akartam élni halni
becsületes szívvel csálni
megtudjam
mint rogyan
meg a fény
a tömény
harcomban

véget ha ér minden
mosolyog a nincsen
könnyű lesz elhinnem:

bármim van és ingyen
bőséges a világ
hófehér az ingem
nem viszek el semmit nekem
nem kell semmi innen

szememen hányom
ki a hiányom

Jónás Tamás: EGYSZERŰ

Nem baj, ha nem jut vaj kenyérre.
Szeretteimet baj ne érje.

Utamat semmi meg ne bontsa.
Maradjak, mindegy, kinek, furcsa.

Egyetlen versért is megérte.
Akadjon csupán egy, ki értse.
Urak előtt már meg ne álljak,
nemes maradjak, mint a bánat.

Közérdekű

Új tiszteletbeli tagunk: Havas Péter

Havas Péter több évtizede a magyar környezeti nevelés meghatározó személyisége. Nevéhez kötődik a Körlánc Egyesület megalakítása és évtizedes működtetése, az Ökoiskola Hálózat megalapítása, valamint az ENSI globális nemzetközi környezeti nevelés hálózat, valamint a NAAEE észak amerikai környezeti nevelési egyesület eredményeinek közvetítése itthonra, valamint hazánk méltó képviselete e szervezetekben. Havas Péter mozgalmi munkássága mellett jelentős tudományos munkásságával is hozzájárult a magyar környezeti nevelés színvonalának javításához. Az ELTE természettudományi karán folytatott gyereklelektani és pedagógiai kutatásai a mai napig irányt szabnak a kisgyermekkor környezeti nevelésnek, későbbi - az ELTE Bölcsészettudományi Karán illetve az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézetben - végzett kutatásai pedig a környezeti nevelés eredményességének tudományos alapú vizsgálatának alapjait teremtették meg, valamint hozzájárultak ahhoz, hogy a hazai környezeti nevelési fejlesztések a legkorszerűbb oktatásfejlesztési elméletek talaján indulhassanak el.

Péter egész pályafutását végigkísérte annak szándéka, hogy a társadalom legkülönbözőbb csoportjai egyformán hozzájáruljanak a környezettudatosabb életmód kialakításához. Nála többet nem sokan tettek az elmúlt évtizedekben azért, hogy a környezeti nevelés az iskolákon kívül éppúgy legyen a felsőoktatás, az önkormányzatok, a kormányzati döntéshozók, és tudományos közösség ügye is. Péter ma is több projektben aktívan és fáradhatatlanul szolgálja a magyar környezeti nevelés ügyét és képviseli hazánkat a világ számos pontján.

Varga Attila

IRODAI HÍREK

---

1. A TIT Stúdióval felmondtuk - június végi kiköltözési határidővel - iroda bérleti szerződésünket, ezért április óta hivatalosan és sürgősen keressük új "otthonunkat"! Amennyiben valakinek van információja kiadó irodahelyiségről, akkor ne habozzon jelezni azt a to.gyuri.mkne@gmail.com email-címen.

Néhány fontosabb szempont:

- kb. 20-25 m² alapterület
- jó megközelíthetőség
- alacsony bérleti díj
- budapesti cím

2. Megérkeztek új egyesületi pólóink, melyek kedvező áron (1500 Ft/db) sok színben, fazonban és méretben megvásárolhatók irodánkban. Érkeztek továbbá hosszú fülű vászontáskák is, melyek ugyanitt 1000 Ft/db áron megvásárolhatók.

3. Új tagjaink 2014-ben: Kövecsesné dr. Gósi Viktória, Dr. Huszár András, Halászné Szakács Éva, Kovács Gergely. Szeretettel üdvözöljük őket körünkben!

Felelős kiadó: az Egyesület elnöke
Szerkesztő: Hársas Éva
Tördelés: Szekeres Tamás
Postacím: 1113 Bp., Zsombolyai u. 6.
Web: mkne.hu

Iroda: 1113 Bp., Zsombolyai u. 6.
Tel./fax: 321-4796
E-mail: mkne@mkne.hu
Fogadóórák: előzetes egyeztetés alapján